

VÁCLAV ČTVRTEK

ILUSTROVAL
DRAHOMÍR TRŠTAN

POHÁDKOVÉ PŘÍHODY KOMINKA A VALENTY

VÁCLAV ČTVRTEK

ILUSTROVAL
DRAHOMÍR TRŠŤAN

POHÁDKOVĚ PŘÍHODY KOMINKA A VALENTY

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Václav Čtvrtek

POHÁDKOVÉ PŘÍHODY KOMINÍKA VALENTY

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou **bambóok**
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 6177. publikaci

Ilustrace Drahomír Trstán
Odpovědná redaktorka Helena Varšavská
Sazba a zlom Antonín Plicka
Zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 72
Vydání 2., v nakladatelství Grada Publishing 1., 2016

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Václav Čtvrtek, heirs, 1960
© Grada Publishing, a.s., 2016
Illustrations © Drahomír Trstán, 2016

ISBN 978-80-271-9061-4 (ePub)
ISBN 978-80-271-9060-7 (pdf)
ISBN 978-80-247-5792-6 (print)

ŽIL V PRAZE VE VYSOČANECH ČLOVĚK,
JMENOVAL SE VALENTA A BYL KOMINÍKEM.
CHODIL PO STŘECHÁCH, VYMETAL KOMÍNY
A USMÍVAL SE DOLŮ NA SVĚT. KDYŽ SI DAL
RUKU NA SRDCE A ŘEKL: „CO VYMETÁM,
JEŠTĚ NIKDY JSEM NIKOMU NESHODIL CIHLU
DO KOMÍNA,“ BYLA TO PRAVDA.

Tenkrát přišli ke kominíku Valentovi z továrny ve
Vysočanech a řekli:

„Máme u nás tuze vysoký komín, sazí je v něm dost,
a hledáme pro něj kominíka.“

„Vymést tak vysoký komín bude pro mne veliká čest,“
odpověděl Valenta.

Hned při pondělku se na to vypravil. Vklouzl dvířky
dovnitř komína, nahmatal skoby, co vedou vzhůru,
stoupal po nich a ometal kolem sebe saze.

Asi v poledne si povídá:

„Skobek bylo už nejmíň sto padesát. Už bych měl být nahoře.“

Povyτάhl se ještě o jednu – a hlava mu vykoukla nad komín. Valenta se zadíval z té výšky dolů na zem.

Bylo časně při podzimku. Slunce svítlo a celá zem byla červená a zlatá. Kominík Valenta vidí červené hájky a zlaté hájky, bílá městečka a běloučké vesnice, modrou řeku a modroučké potoky, silnice jako pentle a cestičky jako pentličky. „Panečku, to je krása!“ šeptá si.

Tak spokojeně si to říká, ale vtom zčistajasna nespokojeně zabručel: „Komín je vysoký, a přece ne dost. Je odtud vidět světa jenom kousíček.“ Pomalu slezl kominík Valenta dolů.

A od té chvíle si lidé říkali: „Náš Valenta už není takový, jako býval.“

To ta divná nespokojenost, taková divná touha poznat kraje, kam není vidět ani z nejvyššího komína.

Přešlo sedm dní, podzim zestárl o týden a podmračil se. Nebe bylo šedivé a pod ním se procházel po střechách nespokojený kominík Valenta. Šel od komína ke komínu, spustil do něho kouli na provaze a pak poprosil domovníka o podpis do knížky. Došel tenkrát v sobotu k jedenáctému komínu, odměřil provaz a chtěl začít dílo, když vtom jako by zaslechl ptačí hlásek. Valenta se podíval do kouta za komínem.

„Kdepak se tu bereš? Dávno jsi měla odletět! Dávno jsi přece měla být v Africe!“ Tak domlouval vlaštovičce, která se choulila k teplému komínu. „Copak si počneš u nás ve Vysočanech, až bude mráz zábst a střechy dostanou sněhovou čepici?“

Vlaštovička pokrčila křídly:

„Zlá věc, pane Valento. Víš, byla jsem ke konci léta trochu stonavá. A pro tu nemoc jsem zmeškala. Ostatní vlaštovičky odletěly do Afriky beze mne.“

Valenta smekl čepici a uložil do ní vlaštovičku jako do hnízda.

„Vezmu tě k sobě domů. Však se při mém řemesle obživíme oba.“

Dvanáctý komín už nevymetl. Vzkázal domovníkovi, že přijde v pondělí, a pospíchal nahoru na Holosmetku, kde bydlel.

Doma posadil vlaštovičku na provázek nad kamny, kde si sušival košile.

„Zle ti tu nebude,“ povídá. „Zatopím ti v kamnech. Jsou pravá kominická. Taková, panečku, umějí hřát!“

Zatopil a vlaštovička si libovala, že u Valenty v kuchyni je líp než v Africe.

Tak žila vlaštovička u kominíka Valenty na provázku nad kamny. Vždycky večer si spolu povídali. Valenta vykládal, co zažije při svém kominickém řemesle, vlaštovička zase o tom, jak je hezké létat nízko i vysoko, blízko i daleko – až přes moře.

Když vlaštovička vyprávěla o cizích krajích, Valenta vždycky nespokojeně přecházel po kuchyni.

„Pročpak to?“ zeptala se ho jednou večer vlaštovička.

A Valenta:

„Víš, tolik ti závidím! Máš křídla a ta tě odnesou, kam jen chceš, do cizích krajů, za moře. Já bych tak rád ty cizí kraje spatřil! Ale ani nejvyšší komín ve Vysočanech není dost vysoký, abych z něho dohlédl za hory a za lesy. Už dobrých sedmnáct dní mě to mrzí.“

„Chtěl by ses podívat třeba do Afriky?“ řekla vlaštovička.

„A jak rád!“

Vlaštovička se vznesla z provázku, zakroužila trojím letem okolo kominíka Valenty a vždycky se lehýnce dotkla křídly jeho očí.

Když mu pohládila oči poprvé, Valenta zívl. Podruhé se kmitla vlaštovička kolem Valentovy hlavy, a ruce mu sklouzly do klína a oči se mu zavřely. Když pak letěla vlaštovička kolem potřetí...

... stál kominík Valenta v Africe. Do pat ho hřál horký písek, za zády měl moře a před sebou prales. Kdyby se mu u boku nehoupala kominická lopatka, kdyby ho netlačila do zad kominická koule, nebyl by věřil, že je to on – kominík Valenta z Vysočan.

Chvilku tak prostál.

„Tak tohle je Afrika. To je ta divná země za horami a lesy, kam jsem tolik toužil.“

Začal se rozhlížet kolem sebe. Divil se poušti, pralesu víc. Krůček za krůčkem k němu došel, na kraji si lehl na břicho a díval se dovnitř, jak skáčou opice, plazí se hadi, létají papoušci. Překulil se na bok a prohlížel si poušť: střapaté palmy, nohaté pštrosy, antilopy, zebry a hyeny a šakaly.

„Divy a divy!“ šeptal si. Vstal a pročísl prsty kominickou Štětku. „V tak krásné zemi bude radost dělat kominické řemeslo.“

Namířil si rovnou přes poušť, po cestě vyšlapané v písku. Šel, došel. Stála tam pod sedmi palmami vesnice. Před první chalupou seděla babička černoška.

„Dobrý den, matičko,“ povídá Valenta. „Přišel jsem vymést komín. A vy se mi potom podepíšete do knížky.“

„Komín?“ broukla černá babička a dlouho přemýšlela. „Co je to komín?“

„Jsou přece z cihel i plechu a taky z hliněných rour!“ poučil ji kominík Valenta. „A nač tolik slov? Komín je ta věc, kterou z chalupy odcházejí jiskry a kouř.“

„To přece spraví díra ve střeše,“ zas tak broukla babička černoška a ukázala prstem po chalupách.

Žádná z těch chalup nemá komín, ba ani komínek. Valenta šel dál do druhé vesnice, do třetí vesnice, do čtvrté vesnice. Všude mu řekli:

„Neznáme komíny. Hřeje nás slunce, vaří nám oheň před chalupou. Komín je v Africe zbytečná věc a komíník zbytečný člověk.“

A Valentovy ruce jenjen hrály samou touhou popadnout se s řemeslem. Vzpomínal na Vysočany, vzpomínal na komíny veliké, menší i na ty docela maličké. Saze do nich sedají, kouř se v nich divně točí.

„Kampak se poděl náš Valenta?“ volají na sebe vysočanské hospodyně z okna do okna. „Kde vězí ten zatra řemeslník?“ bručí topiči v továrnách.

Valenta sedí za humny deváté vesnice v Africe.

„Co jsem to vyvedl? Kam jsem to chtěl?“ stěžuje si své umazané kominické kazajce.

Tu jako by ho pohladilo peříčko přes oči. Valenta zas sedí doma ve své židli. Na provázku, kde se sušívají košile, vesele se houpá vlašťovička.

„Vítám tě od nás z Afriky, pane Valento! Jampak se ti tam líbilo?“

„Kdepak, Afrika není dobrá země pro kominíky,“ povídá Valenta. Popadl lopatku, štětku a kouli na provaze a rozběhl se dolů do Vysočan vymetat komíny. Ruce mu jen hrály.

Uviděly ho vysočanské hospodyně a volaly na sebe z okna do okna:

„Tohle je zas náš kominík Valenta!“

Nad Vysočany visel mrak a přetékal deštěm. Vítr zpíval studenou písničku.

Vlaštovička seděla na provázku nad kamny, Valenta jí teple topil pod břicho.

„Hřeje?“

„Jako bys měl v kamnech africké sluníčko, pane Valento!“ libovala si vlaštovička. „Ale ty bys mi mohl nastydnout, až půjdeš po střechách za řemeslem.“

Valenta na sebe soukal teplou jupku a jen mávl rukou:

„Však se někde přikrčím.“

Navlékl si okolo ramenou kominickou štětku, k pasu si připnul lopatku a kouli na provaze. Dal sbohem a vykročil ze dveří.

Šel krok za krokem, vítr se do něho opíral.

Ještě hůř bylo nahoře na střechách. Než Valenta vymetl pár komínů v Drahojlově ulici, déšť ho pokropil jako z konve a vítr profoukal až do kostí. Valenta hledal koutek, kde by si vydýchl.

Namířil si přes ulici k domu, kde je pekařství. Mají tam za domovními vraty dlouhý průjezd, tma je v něm dost, ale teplo taky. To od pece, která stojí právě za zdí.

„Posedím chvíli v koutě za vraty a pec mě zahřeje,“ těšil se kominík Valenta. Stiskl kliku a nakročil si rovnou do teplého kouta.

„Vrrr!“ povídá najednou někdo ze tmy za vraty.

„Kdopak to tu sedí?“ polekal se Valenta.

Z kouta se zvedl veliký pes se špičatýma ušima. Přísně si Valentu prohlédl od čepice až po špičky kominických střevíců a ukázal nosem ke dveřím:

„Vizitku mám tamhle.“

přečetl si na tabulce Valenta a povídá:

„Těší mě, Valenta z Vysočan.“

„Vím, z čísla sedmadvacet nahoře na Holosmetce,“ zavrčel Lusk.

„Máš tu asi těžkou službu,“ začínal kousek sousedské řeči Valenta. „Voní tady tuze silně rohlíky, a psi je moc neradi, vid’?“

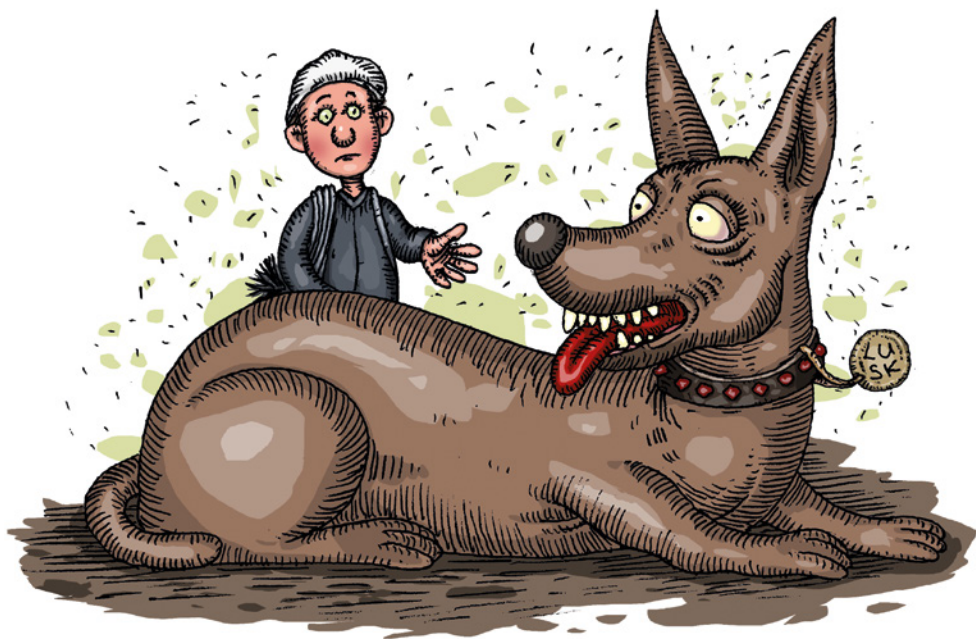
„Vrrr,“ řekl krátce Lusk. „Jestli si myslíte, že s vámi povedu řeči, moc se mýlíte. Já nemám kominíky rád.“

Valenta se usadil na schůdek. Lusk si sedl doprostřed průjezdu a každou chvíli něco nerudného zavrčel.

Tak tam seděli, a za zdí zatím pekli pekaři rohlíky. Najednou jim v peci divně houklo.

„Pec má hlad,“ povídá jeden pekař, „pec si řekla o polínko.“ Popadl ze skobky starý kabát, hodil si ho přes ramena a rozběhl se do průjezdu a dál ke dveřím, co vedou na dvorek, kde stojí dřevník.

Jen ty dveře otevřel, tu jako by za nimi čekalo sedm větrů. Do průjezdu vrazil velikánský průvan. Hnal se, hvízdal a studil, a rovnou na kominíka Valentu a rovnou taky na psa Luska. Valentovi rozčísil kominickou štětku vlásek od vlásku, Luskovi rozfoukal srst chloupek od chloupku.

„Panečku, táhne to tu hůř než nahoře na střechách!“
otřásl se zimou kominík Valenta. Rychle posbíral
řemeslo a rozběhl se nahoru ke komínu, aby se za-
hřál prací.

Lusk po něm jen otočil přísný nos a seděl dál.

Valenta vymetal komíny, dokud na věži nezazvonila
dvanáctá. Potom sesoukal provaz a spěchal domů,
aby si uvařil oběd.

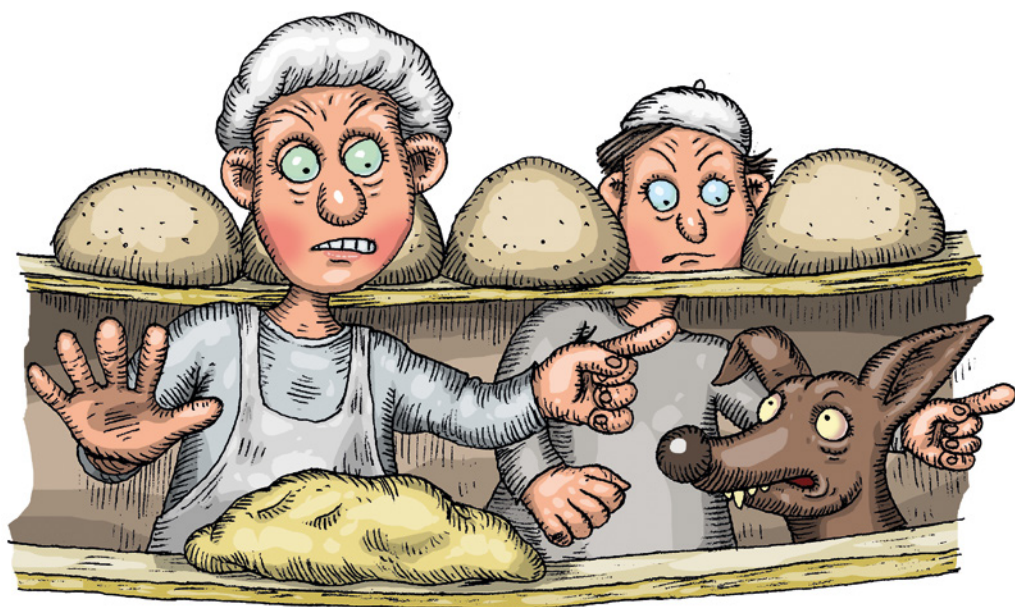
Už měl domů jen kousíček. Už sáhl pro kapesník, aby
zamával na přivítanou vlaštovičce, která ho vždycky
vyhlížela z okna. Ale ruka mu uvázla v kapse.

Ulicí proti Valentovi běží Lusk. Běží tři kroky dopře-
du – dva skoky vpravo – skok vlevo – a dokolečka.
Zastavil se před Valentou a tuze zavyl.

„I kruti vrti! Takový veliký pes. Snad bys neplakal?“
Valenta si klekl k Luskovi a vyzvídal: „Kdopak ti co
provedl?“

Lusk si olízl slzy z nosu:

„Průvan. Ten průvan, co udělal pekař v průjezdu. Sáh-
děte bi da dos.“

Valenta mu sáhl na nos.

„Horký je, jen pálí!“

„To od rýby,“ povídá Lusk. „Dostal jsem v průjezdu rýbu. Dárabdou rýbu.“

Valenta poslouchal, jak Lusk žaluje dál:

„Věřte nebo nevěřte, nepoznám teď kočku od králíka.“

„Panečku!“ potřásl starostlivě hlavou kominík Valenta a znova sáhl Luskovi na nos: „Kdepak, takhle tu přece nemůžeš zůstat. V dešti, větru a nepohodě. Máš zlou horečku.“